

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egyet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona.

Felolós szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6—8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Eszmék sorsa.

Székelyudvarhely, jan. 23.

Az eszmék sorsa többnyire olyan, mint a hullámoké. Bizonyos központokban nekilendülnek, magasra emelkednek, s aztán érzéketlen sziklához csapódnak hozzá. Az érzéketlen szikla szét-roncsolja a fölemelkedett hullámot, s apró, elgyengült darakokká nyomorítja, mik fáradtan, leverve érkeznek vissza kiindulási helyükre. Elmulik belőlük a kifejező erő, a magával ragadó természetesség hatalma. A hullámnak újból kell kezdenie a munkát ki tudja hányszor, míg egy porszemét lemorzsolhat a sziklából.

Ugy jut az eszünkbe ez a kép, hogy éppen mostanában hasonló sors ért egy közülünk kiindult eszmét. Hiszen különben a mi perifériánk máskor is gyakran részesülhetett a sziklák visszaverő érzéketlenségében. Sok-sok okos és szükséges kivánatunk tört már össze magasban álló hatalmak közönyösségén és felületességén. De ezuttal olyan gondolat vetődött vissza hozzánk apró, széttört, elnyomított darabokban, ami a helyiérdek korlátaiból messze kiemelkedve, egész ország felfogását és szellemét volt hivatva egészséges átformálódásra vezetni.

Még a múlt nyáron történt, hogy a *székelyudvarhelyi* iparosok az iparkamara kezdeményezésére összegyűltek inasfogadás végett. A vármegyeház egyik termében körülbelül 15—20 mester jelentkezett, s nagy jóakarattal várakozott, hogy hány inasnak való gyereket hoz a szülője, vagy gyámja. Megelőzőleg az iparkamara szószékről, iskolákból, hivatalok útján fölhitva

széles körben a figyelmet erre az inasgyűjtő napokra. És a székelyudvarhelyi inasgyűjtő napon csupán egyetlen gyerek jelentkezett, aki iparospályára akart lépni. Annyi jóakaratu agitálásnak, annyi előkészítő buzgólkodásnak csak az lett az eredménye, hogy a magyar ipar hadseregébe egyetlen ujoncnál több nem akadt innen Székelyudvarhelyről. A jelenvolt mesterek ugyan nem gyűltek össze tulcsigázott várakozással, de ez a szűk eredmény mégis nagy csatlakozást okozott mindnyájuknak.

Megindult hát az eszmecsere, hogy mi az oka ennek a nagy inas-szükségnek, az újabb nemzedék ipari pályától való húzódozásának? Voltak elkeseredett hangok, melyek az iparkamara vezetőségét vádolták, hogy ez az inaselhelyezés korábbi intézésével idegenbe vitte a mi gyermekeinket, s így itt a jövő iparosnemzedék kiképződését gyökerében megtámadta. Ha van is valami igazság ebben a vádban, de mégsem egészen találó. Az iparosmesterek eszmecserejének további folyamán nem is ez az elkeseredett hang maradt meg jellegzetesnek, hanem a nyugodt, mélybe látó felfogás találta meg az igazi okokat.

Türelmetlen önzés egyfelől, másfelől pedig a társadalom szellemének bizonyos maradisága az, ami az ipari pályára való vágyakozás útját elvágja. Az önzés a gyermekből azonnal pénzt akar látni, mihelyt annak valami kis izomereje van. Az inaskodás a szülőnek nem szerez pénzt, de ha elküldik a gyermeket a nagy fűrésztelepekre, ott mindjárt pénzkereső napszámos lehet belőle. Igaz, hogy ezzel a napszámossággal csak

fadöntőgép és fahordó gép lesz nagyobb korára is az a gyermek, s hozzászokik durva szóhoz és durva lelkiállapotokhoz; de mit tesz az a türelmetlen önzésnek, mikor a korai erőfeszítés is pénzt szerez neki? Ellenben az iparospálya inaskodó éveiben a gyermek csak tanul, csak az élmét keresi meg, s még ruházataról is a szülőnek kell gondoskodnia. Igaz, hogy ezzel a tanulással kenyeret szerez egy egész életre magának az a gyerek, s a mester mellett családi érzések melegségéhez és egyenletes munka kitarthatóságához szokik; de mit ér ez a türelmetlen önzésnek, mely a gyermek munkájából is *azonnal* pénzt akar látni?

A maradiság aztán rokon ezzel az önzéssel. Valamint az utóbbi érzés nem tud törődni a gyermek jövő sorsának biztosításával, úgy nem tudja látni a maradiság se, hogy az ipar ereje a nemzetek jövő sorsának leghathatósabb emeltyűje. Csak akadémikus módon, s csak jelszavakban emlegetjük az ipar szeretetét; de egész közszellemünk, egész nevelésünk rendje messze áll az ipari foglalkozások olyan benső megbecsülésétől, hogy ez az újabb nemzedék büszkeségét és vágyát fölbreszthesse az ilyen foglalkozásokban való részvételre. Iskolakönyveink szólnak elvont bölcselkedésekről, leírnak véres történeteket, beszélnek különös népek különös szokásairól, de az ipari munka nagy eredményeiről, az ipari élet békés kellemességeiről csak véletlenül tesznek megemlékezést. Iskoláink inkább katonanevelő intézetek, mint a békés polgári foglalkozások előkészítői.

Más közszellemet kell tehát teremteni, s

Bál után.

— Intim beszélgetés. —

Írta: **Burger Arthur.**

Személyek:

A férj.

A feleség.

A szobalány.

(A férj és feleség hajnali 5 órakor kilépnek a bálteremből és a rájuk várakozó kocsiába ülnek. Az asszony a félbeszakított keringő dallamát dudolgatja és élvezettel szívja magába a tiszta, hűvös hajnali levegőt. A férj dühösen szívja szivarját és mérgesen néz maga elé. A kakaók kukorékolnak.)

A férj (boszusan): Szép dolog! Akkor megyünk lefeküdni, amikor mások már felkelnek.

A feleség (jókedvűen): Ugyan-ugyan, kis ártatlanom, mintha bizony maga sohasem ment volna haza hajnalban.

A férj: Az más. De akkor sem a bálból mentem haza.

Az asszony: Hanem igenis a korcsmából. Még rosszabb.

A férj: Az felfogás dolga. Én a magam részéről mindig jobbnak tartom, mint órákon keresztül a forgó és ugráló párokat nézni.

A feleség (csipkedve): Hát ne nézte volna, hanem táncolt volna.

A férj (mérgesen): Tudja jól, hogy nekem meg van a tánczról a magam speciális véleményem s ezért nem tánczolkolok.

A feleség: Az speciális vélemény.

A férj (mindegyre tüzebben): Speciális, de igaz. A táncz az embernek abbéli törekvése, hogy magát a bőréből kirázza.

A feleség (jóízűt nevetve): Hahahaha. Mondhatom . . .

A férj (ingerülten): Ne mondjon semmit. Mert a táncz még ezenfelül szükségtelen gőzfürdő, tyukszemzaporítás, egy sereg hátba és oldalbavágás, cipő- és ruhaszaggyalás és legfőképpen rafinériával kieszelt erkölcsstelenség.

A feleség (mulatva): No hallja!

A férj: Igenis. Vagy talán maga azt normális, illetve erkölcsös állapotnak tartja, hogy akárki fia, vagy egy süldő szeladon oda áll a nő elé, meghajtja magát s aztán derékon kapja az illető hölgyet, magához vonja és így végigforog vele a termen, amíg neki, vagy a tánczosnőjének tetszik. S ezt megteheti végig az én feleségemmel s a más feleségével, az én leánnyammal és a más leányával . . .

A feleség: Hisz nincs is leányunk . . .

A férj: Az mindegy. Aztán az illető ur szorongathatja a tánczosnője kezét, ahogy neki tetszik és a tolongás kikerülésének örve alatt tánczosnőjét derekasan összeroppantja, sőt még a fejét is a vállára hajtja, (gunyosan) hogy jobban láthassa a szabad utat.

A feleség (kezd boszankodni): Nevetséges beszéd.

A férj: Ez a baj, hogy nevetségesnek találja, pedig nem is annyira nevetséges, miat amennyire azt maga gondolja. Annak a bizonyos urnak joga van, hogy magát a nyilvánosság előtt ugyszólva megölelje és a termen végighurcolja, szóval joga van a feleségemet ölelgetnie. Hát akkor azt ilyenformán máskor is megtehetné. Mit szólna maga például ahhoz, ha sétája közben, mikor a térzene szól, azon urak egyike-másika magához ugranék, derékon ragadná, megfogná a kezét és úgy folytatná az útját . . .

A feleség: A sétálás és táncz két dolog . . .

A férj (belevág): Egy dolog. A tánczban is van séta, csak akkor persze más a neve. Ez a maga táncza tulajdonképpen nem is táncz. Az volt az igazi kedves, finom, bájos táncz, az a régi: a menüett, a gavott stb., amelyben csak a kéz ujjak hegye érintkezett s az urak és hölgyek tisztas távolban járták gyönyörűséges tánczukat. De ez már most nem kell . . .

A feleség: Rég volt, igaz sem volt.

A férj: De bizony igaz volt. Sőt még a nemrég divatban levő tánczok is tisztességesebbek voltak, mert a tánczos és tánczosnő a sok ugrálásban úgy kifáradt, hogy szusszanni sem tudtak, nemhogy egymással suttothattak volna. Hanem a perverz

francia leleményesség, az aethetika kalapja alatt kitalálta a csendes, lépő tánczokat, a pas des quatre-t, a bostont s más efféléket, hogy a tánczosok bizalmas közelségben szépecskén kibeszélhessék magukat. Már sok bajnok váltak ezek a tánczok kuforrásává. S most az egész világ tele van bosztonnal. Csárdás zenére: boszton, keringő dallamára: boszton, mazurka zenéjére: boszton, mindenre boszton . . . De én átlátok a szítán!

A feleség (rezignáltan): Csak nem akar gyanúsítani?

A férj: Én nem magáról beszéltem, hanem csak egy általánosságban mondtam, amit mondtam. (Hazaérnek. Leszállnak a kocsirol, benyitnak a kapun. A szobalány már porol a folyósón.)

A szobalány (mosolyogva): Kezét csókolom.

A feleség: Jó reggelt. Hát ilyen korán felkeltél?

A szobalány: Igen istállom, mert hamar el akarom végezni a dolgomat . . .

A feleség: Ugy látom, hogy valahová el akarsz kereszkedni.

A szobalány: Igen istállom, ha a nagyságos asszony szives lesz elengedni, elmennék a cseléd-bálba . . .

A feleség: A bálba? (Hamiskásan a férjére néz) Jó, elmehetsz. Tánczolj sokat.

A szobalány: Már alig várom.

A férj (eddig közönyösen nézett az udvarra, de most a táncz szóra idegesen összerázódik és dörmögve indul a szobába): No itt van. Ez a népség is megbolondult. Bál . . . cseléd-bál . . . ördögöt: Sári-bál . . . S ott is biztosan már bosztont járnak. (Leccsapja a kabátját) A fene látott ilyet!

A feleség: Mi baja ismét? Feküdjék le.

A férj (előbbi gondolatát folytatva): Aztán, ha még volna valami szép abban a ti tánczotokban . . .

A feleség (szeliden): Oh Sándor, ne légy ilyen. Nem találod te szépnek a lépések rithmusát, amely a zene rithmusával harmonizál.

A férj (ingerülten): Rithmus ide, harmonia oda. Nem hiszem, hogy akadna épérzékű ember, aki azt szépnek találja, hogy egy több mázsás hölgy

ennek éppen az iskolák, a tankönyvek, s a nevelés megváltozott irányai legyenek a munkásai. Ez volt a megállapodása az iparosmesterek véleményének, mikor itt hiába várták az inasok jelentkezését. És ezt a megállapodást honorálta az iparkamara is, mikor teljesen ennek értelmében fölterjesztést intézett a kultuszminisztériumhoz, hogy az alsó és középfoku iskolák tanulmányi rendjébe az ipari szellem kifejlesztésére alkalmas tárgyakat és tanítási módszert hozzon bele. A mi közöttünk kiképződött, s egész magyar közéltre ható eszme egy tekintélyes hatóság irásában nekilendült így a magas hullámok utjának.

... És sziklához csapódott, honnan csak egy összetört, kifáradt darabkája érkezett vissza hozzánk.

Éppen a közigazgatási bizottság multkori ülésén szerepelt a kultuszminisztériumnak az a leirata, mely az iparkamara fölterjesztésének elintézését foglalja magában. De csak annyi van benne, hogy vigyázzon a közigazgatási bizottság rá, vajjon a gyermekek elvégzik-e az ismétlőiskolát, mielőtt szüleik őket a fűrésztelepekre küldik pénzt keresni. Ezt a vigyázatot pedig a közigazgatási bizottság, illetve a tanfelügyelőség megtette eddig is, — minélfogva a leirattal nem tehettek itt egyebet, hanem tisztelettel tudomásul vették. Így ért véget a közszellem átforgatására hivatott eszmék, — összetört az aktaszerű elintézés érzéketlenségén, s visszahullot közénk örökös elnémulásra.

Eszmék sorsa ez. De nem azért emlegettük föl, hogy elcsüggedjünk miatta. Ellenkezésképp azért szoltunk róla, hogy a visszahullott eszme iránt szélesebb körű érdeklődést támasszunk. Necsak az inas-szükségről panaszkodó iparosmesterek érzékelik, hogy az ipari pályára biztató s azt bensőleg megbecsülő új közszellemre van szükségünk, hanem érezzük elsősorban itt, magunk között mindannyian. Ha hivatalos elintézés a közénk visszadobott eszmét fölkarolni nem akarja, karoljuk mi föl a magunk felfogásának egyetemességével. És ha a magunk társadalmának ilyen önképző rászoktatásával a magunk közszellemét megjavítottuk, majd megtanulja ezt más is tőlünk, s időjártával mégis az egész Ma-

rakapaszkodik egy széllal bélelt, vékony dongája legényre és ezt arra kényszeríti, hogy az ő „édes“ terhét körülzsepelje a termen. Vagy mikor egy élemedett, hizásnak induló ur egy bajos, szilfidtermetű leánnyal „végiglejt“ a parketten. No már engedjen meg, de én, mint csendes szemlélő, jobban megfigyelhettem. Az első esetben a hölgy úgy szuszog, hogy majdnem elfújja magától azt a legénynek nevezett deszkát. Az izzadság végigfoly az arcán és a puderral meghatározatlan színű sávokat képez, a mider pedig úgy recseg, mint a nagyon meafeszített abroncs... Az ifju pedig? Arról szinte nem is jó beszélni. Szegénynek a haja lelóg a szemébe, gallérja redőnyöket kap s a keze úgy reszket, mint a nyárfalevél...

A feleség (siró hangon): De Sándor...
A férj (nem is figyel rá): A másik esetben pedig az az ur, aki még mindig ifjunak és bohónak képzelte magát, alig várja, hogy táncosnője elrebeje az obligát „köszönöm“ szót, rögtön leül az asztal mellé, egymásután üríti a poharakat és órák mulva is törli a homlokát. A szegény leánya meg tapogatja összeroppant bordáscsákáit... (Lefekszik.)

A feleség: Ezek csak kivételek...
A férj: Kivételek? Na, maga se beszéljen a nyolczvan kilójával.

A feleség (elkeseredve): Sándor, az Istenért, nem is nyolczvan, csak hatvankilencz.

A férj (magában): Tízet biztosan letagadott. (Hangosan): Legyen hát hatvankilencz. Az mindegy! S külsőben már maga sem mai csirke. Ide-oda harminczkét éves.

A feleség (gyorsan): Harmincz.
A férj (magában): Ebből is letagadott. (Hangosan) Legyen harmincz. De mint derék családanyának éjfélkor már ágyban kellene lennie.

A feleség (egy ideig hallgat, aztán mérgében sir. Haragosan): Jól van. Ezentul hívhat bárhová, nem megyek sehová. Lefekszem kilencz órákor... Hanem maga is vigyázzon aztán!

gyarhont átható valóság lesz a mi eszménkből.

Mert az eszmék sorsa az is, hogy ha sokáig kitartanak, megporhanyítják a sziklás partokat folytonos hullámverésükkel. És a megporhanyított talajon új, erős tenyészet fog támadni, melyen virág fakad, kenyér terem, s a sziklák mord érzéketlenségének semmi nyoma nem leszen...

BELFÖLD.

A pénzintézetek az adóreform ellen.

Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár igazgató-sága legutóbbi gyűlésében foglalkozott a képviselőház elé beterjesztett adóreformnak a tőkekamat adójavaslat részletével, amidőn egyhangu határozat alapján felkérték *Solymossy* Endre országgyűlési képviselőt, hogy a javaslatnak törvényerőre való válása ellen hatáskörében álló eszközökkel munkáljon.

A pénzintézeteknek a javaslat ezen része ellen való állásfoglalása nem sporadikus jelenség, amennyiben annak körülményeivel számolva, a Magyar Pénzügyi Szövetség nemrégiben országos értekezletre hívta össze a hazai pénzintézeteket.

Az egyedül kedvező rendelkezés, melyet a pénzintézetek szempontjából a javaslatok tartalmaznak, a tőkekamatadó exorbitáns kulcsának felére való csökkentése volt, a mit azonban a pénzügyi bizottság elejtett. Helyette a bizottság a pénzintézeteket megbélyegző rendelkezést, hogy a mellékjárulékok beleértésével 8 százaléknál nagyobb kamat szedése esetén az intézet 15 százalékos adókulccsal sujtassék, szigorította és ezt azzal okolta meg, hogy az uzorások számát akarná csökkenteni. A pénzintézetek nem tudják megérteni, mivel adtak okot arra, hogy a reputációjuk annyira csorbítottassék, hogy a törvény még az adólab segítségével is igyekezze őket az uzoráskodástól visszatartani.

A pénzintézetek fölfogása szerint is joggal üldözendő uzorát az említett rendelkezés nem fogja meggátolni, azt az egyet igenis el lehet majd érni vele, hogy rosszhiszemű adósok majd följelentik az intézetet, a minek következtében a pénzügyi közegek derűre-borura átkutatják az összes könyveket, bizalmatlanságukkal megfélemlítik az intézetet és egyes üzletek vexatoniusszerű ellenőrzésével megbénítják az egész hitelforgalmat. A Magyarországi Pénzügyi Szövetség Országos Szövetsége e rendelkezésben a pénzintézetek létezésének akkora veszedelmét látja, hogy tagjai útján most sorra fordul a képviselőkhez, kérve őket, hogy a vidék egyedüli gazdasági tényezőit ilyen rendszabályokkal tönkretűntetni ne engedjék.

A férj (megrökönyödve): Mit mond?

A feleség (dühösen): Azt, hogy aztán maga se koriczálja át a féleljeszakát különböző ürügyek alatt, mert ismerem a maga ürügyeit. Választmányi ülés: kaszinó, makaó, tivoli... Bizottság: legényvacsora, korcsmázás, cigányzene... Átlátok ám én is a szítán!

A férj (kényelmetlenül fészkelődik): De...

A feleség (szavába vág): Magának mindig van „de“-je. Én itthon ülök, maga is üljön itthon. Én családanya vagyok, maga családapa. Nekem anyai kötelességeim vannak, magának apaiak. Vagy talán azt hiszi, hogy csak nekem vannak a családdal szemben kötelességeim?

A férj (kezd megtörni): Világért sem, de...

A feleség (mint fenn): Semmi de! Maga vadászni jár, sörözni megy, lumpol, kártyázik, szórakozik, meg tudja a jó Isten mit csinál és én itthon üljek? Óh nem drága barátom!

A férj (megtörik, szeliden): Hiszen szívem, én ezt nem is akarom.

A feleség: Akkor miért prédikál nekem?

A férj (lágú hangon): Tudja... az elveim.

A feleség: Mondhatom, hogy szép elvek. Tartsa meg magának. (Lefekszik.)

A férj (egy ideig gondolkozik s aztán védekezni akar): Hiszen magának is igaza van, de látja ezek az elvek... Alszik?

A feleség (nem felel):

A férj (tovább gondolkozik, álmosan ásítva): Ezek az elvek olyanok, hogy a tánc... (ásít.) Alszik?

A feleség (nem felel, alszik):

A férj (felig alva): Hogy a tánc... (ásít.) Senki sem próféta (ásít) a maga házában. (Elalszik.)

KRÓNIKÁS JEGYZETEK.

Székelyudvarhely jan. 23.

(Adóreform és az árnyéka)

Homloktérbe került az adóreform ügye, hogy most a képviselőház tárgyalni kezdte az erre vonatkozó törvényjavaslatokat. De még a képviselőház tárgyalása előtt is forrt e kérdés körül a zaj, ami leghangosabbá vált az elmúlt héten tartott budapesti nagygyűlés által. Szó ami szó, de ennek a nagygyűlésnek a zajcsapásában több volt a mai kormányzat ellen támadó politika, mint a városi polgárság érdekének őszinte védelme. Azonban ez utóbbiból is volt benne valami, s ezt köteles tárgyilagossággal meg is említenünk.

A városi polgárság jellegzetes típusai: az iparral, kereskedéssel, pénzüzlettel és hitelmiveletekkel foglalkozók. Ezek életrendjének nagyon bele fog vágni az elevenjébe az új adórendszer. Az eddigi adózások kétszerese, háromszorosa fogja terhelni őket, bár papiroson az előbbi 10% ról 5%-ra csökkent. Igen ám, csak hogy az adóalapul szolgáló jövedelem bevallására és kinyomozására olyan felelmetes módokat alkalmaz a reform, melyek mellett az utolsó krajczárnyi jövedelemnek is adó alá kell esnie. Ez a kényszerítő jellege a jövő adóívetésnek, ez az, ami árnyék az adóreformban. Az üzleti könyvekben való vizsgálódás, más efféle indiskréta nyomozások az üzletbereknek törvény és erkölcsi felfogás által védett üzleti titkaikat viszik nyilvánosságra. Az pedig a hitelszerzésnek, s az üzletvezetés sikerességének csak végtelen kárára válhatik.

Wekerle miniszterelnök ugyan azzal védi az üzleti könyvekben való vizsgálódás rendszeresítését, hogy ezt a módot az adóívető bizottságok eddigéig is alkalmazhatták; ezentul pedig csak pénzügyi tisztviselő alkalmazhatja. Az üzletbereknek tehát a tisztviselő diszkrecziójában nagyobb biztonsága lehet, mint az adóívető bizottságban esetleg működő versenytársa jóakarataiban. Ámde a dolog még sem így áll. Az üzleti könyvekben való vizsgálódás ugyan eddig is joga lehetett az adóívető bizottságnak, de annak alkalmazását az általános erkölcsi felfogás lehetetlennek tartotta. Ennélfogva nem is alkalmazták soha. Mikor azonban egy pénzügyi tisztviselő kötelességévé teszi a törvény ezt a vizsgálódást, akkor a tisztviselő a maga függő helyzetében és a rárótt felelősség miatt okvetlenül mindig teljesíteni fogja kötelességét.

Az adóreformnak ezt az árnyékát tehát védeni, mentegetni nem lehet. És mi a budapesti nagygyűlés legfőbb hibájául éppen azt tartjuk, hogy politikai színezetű demonstrációjával érzékenységet keltve, bizonyos dacot keltett a kormányzó emberekben is, hogy az eféle árnyékokat meg ne lássák. Más mód nincsen, csak az, hogy a városok képviselői összefogva, a budapesti nagygyűlés gyűlölködő rajcsapásától különválva, jóakarattal és a megértetés legcélravezetőbb módjaival javítsák ki, amit az a nagygyűlés a városi polgárság érdekében rontott.

(A válság felé.)

Az adójavaslat rendkívüli fontossága daczára is megállapítható, hogy a politikai körökben, a partok körében nem az adójavaslat dominál és hozza izgalomba a kedélyeket, hanem az általános politikai helyzet, legelsősorban a bankkérdés, a választói jog reformjának kérdése és mindaz, ami ezzel összefügg.

Andrássy és Apponyi kihallgatáson voltak a királynál. E kihallgatásokról a budapesti és a bécsi lapok különböző híreket közölnek, de az összes hírek nem egyebek kombinációknál. Pozitív adat nem juthatott nyilvánosságra a kihallgatásokról.

Azt senki sem tudja, hogy a helyzet feszült és komoly. A bankkérdésben olyan nehézségek és komplikációk merültek fel, amelyek a kormány legnagyobb figyelmét teljesen igénybe veszik. Nincs ki zárva az sem, hogy a bankkérdés további folyamán válságra fog vezetni. Ez attól függ, hogy mértékadó helyen és odaát Ausztriában mennyiben fogják a magyar nemzet jogos érdekeit, amelyek az önálló bank létesítésében nyerne kifejezést, figyelembe venni. Igen természetesen, hogy akkor, amidőn a kormány egy ilyen rendkívül fontos és komplikált kérdés, mint a bankkérdés megoldása előtt áll, nem mehet bele a választójogi reform kérdésének tárgyalásába. A kormány akaratán kívül álló okok kényszerítő hatása alatt kell tehát a választói reform tárgyalását egyelőre elhalasztani és hogyha nem is kerültek nyilvánosságra egyes adatok Andrássy gróf

belügyminiszter kihallgatásáról, kétségtelen, hogy a választói reform tárgyalásának elhalasztása egyik tárgya volt a belügyminiszter előterjesztésének.

Hihető, hogy a nagy kérdések, amelyek most megoldásra várnak, bölcs és nyugodt megfontolással, körültekintéssel, nagyobb rázkódás nélkül nyernek elintéztést.

(Nagy György háborog.)

Április 14-ikét, a mely napon hatvan esztendővel ezelőtt Debreczenben az országgyűlés a Habsburgdinastiát trónjavesztettnek nyilvánította, az idén a hatvanadik évforduló napján országosan meg akarják ünnepelni. Az ünneplők, hármannak, élükön minden lében kanál Nagy Györggyel, e vállalkozásuknak az ifjúságot akarják megnyerni. A vállalkozás szép is, a mi fő roppant időszzerű. De van egy kis bökkenője. Mit is akarnak megülni április tizenegyedikén a vállalkozó triumvirék? ha ugyan szabad kérdeznünk. Mert bármennyit és bár hogyan törtük rajta a fejünket, nem tudtuk kitalálni, hogy mit is ünnepelhetnénk április tizenegyedikén? A Habsburg-ház trónjavesztését ugyan kimondották ámde a trónvesztés kimondása megmaradt jegyzőkönyvi malasztának, csupán Perényi Zsigmond bárónak és Szászvay Imrének került az életében, a Habsburgdinastia pedig emberi szemmel beláthatatlan időnkig biztosabban ül Magyarországon trónján, mint ült ennek előtte bármikor is. Talán csak nem azt ünneplik Nagy György és társai, hogy az április tizenegyedik határozat megmaradt történelmi pápiros-határozatnak? De hát a köztársasági Nagy György s eddig még ismeretlen társai ilyesmire, bárhogy ágaskodják is bennük a szereplés vágya, talán még sem vállalkozhatnak?!

Régi dolog, hogy bolond lyukból bolond szél fu; de ennél bolondabb kis szellő régen támadt. És ugyancsak kevés dolga lehet a tevékeny, mindenütt ott volt Nagy Györgynek, hogy napjainkban nem talál sürgősebb, fontosabb, életbevágóbb tennivalót a köztársasági eszme elplántálásánál és ápolgatásánál. Ugyan kinek kellene köztársaság ma, a midőn a francia republika négy évtized alatt a köztársasági eszmét meglehetősen elkoptatta? Hát nincs nálunk azon kívül is elég párt, elég nyomoruság, elég oktalanság és bolond akarárdás? Szaporitanunk kell még egygyel, a képzelhető legnagyobb ostobasággal? Nagy György ur törvényhozó arra kapott mandátumot, hogy a haza, a köz javát munkálja; hiszi-e, hogy vállalkozásából lesz valakinek valami haszna azonkívül, hogy az ő nevét sürün emlegetik? Ekkora árt azonban nem vagyunk hajlandók adni azért, hogy Nagy György kéjelegve fűrődhessék az olcsó népszerűség hullámában, a politikai fenegyerekség verőfényében. Nagy György ur fáradhatatlanul vallja, hogy imádja a hazát, hogy kerékbe töreti magát nemzetéért. Elhiszszük neki és még csak azt sem kívánjuk, hogy szerelmének dokumentálására kerékbe törjék. Azt azonban őszintén kívánjuk, hogy Nagy György zajtalanabban, de okosabban szeresse a hazát. Higgye meg, egy kis mérséklet, egy kis józanság nem ártana meg az egészségének. Így oda is hamarabb eljuthatna, a hova olyan mohón, olyan csörtetve vágyik — a nagyság, a dicsőség csarnokába: a nemzeti pantheonba!

A tisztviselők lakbérére.

A székelyudvarhelyi tisztviselők mozgalma.

Székelyudvarhely, jan. 23.

Az elmúlt év vége a Székelyudvarhelyt lakó tisztviselőknek kellemetlen meglepetést hozott, midőn a hivatalos lap s a napilapok közölték a kormány intézkedését, amelylyel a városokat az új lakbér osztályozás szerint sorozza s köztudomásúvá vált, hogy Székelyudvarhely r. t. város az V. lakbér osztályba soroztatott, mert a kiszivárgott hírek szerint azt hittük, hogy mint vármegyei székhely, — melyben aránylag igen sok tisztviselő van összezúfolva s köztudomás szerint igen rosszak a lakásviszonyok, — biztosan a IV-ik lakbér osztályba fog soroztatni.

Annyival inkább reméltük ezt, mert tudtuk, hogy a felterjesztett kimutatás szerint az alapul vett a IX. fizetési osztályba tartozó tisztviselőket megillető 3 szobás lakások átlagos évi bére a 600 koronát meghaladván a IV. osztályba lett volna sorozandó. mert ily értelemben irt fel a közigazgatási bizottság is a kormányhoz.

Az igaz, hogy ennél több ebben, vagy a tisztviselőkre, mint a bérház tulajdonosokra, igen fontos ügyben semmi sem történt.

A keleti kényelemseretet nemtörődömségével vártuk a bekövetkezendőket.

Sem a tisztviselők, sem a városi polgárság,

sem a hatóság, sem országgyűlési képviselői az újakat se mozdították meg.

Szokott módon vártuk a repülő sültgalambot. Már-már nyugodtan nyeltük le a helyette érkezett verebet.

Hetekre volt szükség míg a tisztviselők felésméltek s annak tudatára ébredtek, hogy az V-ik lakbér osztályba való sorozással nagyon hamar ott leszünk, ahol a lakbér rendezés előtt voltunk, mert a lakbér javítás alig fogja fedezni a várható lakásdrágulást és csekélységénél fogva nem fogja az építési kedvet oly mértékben fokozni, amióhőre szükség volna, hogy legalább néhány év múlva megfelelő lakáshoz juthassunk.

A lomha, vezetőszerző nélkül szűkölködő, tisztviselői testület végre mégis mozdult egyet.

A hivatalok vezetői f. hó 17-én értekezletre gyűltek össze a vármegyeház kis termében.

Az értekezleten csaknem minden hivatal képviselve volt.

Élénk eszmecsere alapján kimondotta az értekezlet, hogy a lakbér osztályzat megállapításánál alapul szolgáló adatokat gondos utánjárással újból átvizsgálja, szükség szerint azokat kiegészíti. ezen adatok alapján memorándum tervezetet készít és azt a tisztviselők nagygyűlése elé terjeszti azon javaslattal, hogy a memorándumot a kormányhoz — esetleg a képviselőház elé is — terjessze, annak támogatására a vármegye országgyűlési képviselőit felkéri.

A munkálatok foganatosítására Soó Gáspár kath. főgimnáziumi igazgató elnökölete alatt Szobotka Rezső kir. műszaki tanácsos, dr. Szövényi László pü. titkár és Farcsády Albert adótárnok küldettek ki.

A bizottság munkálatait meg is kezdte azzal, hogy azon 3 szobás lakásokat, amelyeknek beállított lakbérére a 600 kort meg nem üti tizedes vizsgálat tárgyává teszi, valyon azok tényleg bírnak-e azon kellékekkel, melyeket egy egészséges tisztviselői lakástól megkövetelni joggal lehet? Nem-e azért alacsonyabbak a bérösszegek, mert ezen kellékek hiányoznak?

Már is megállapíthatjuk, hogy azon általános követelmények, amelyeket egy városi, tisztviselői lakáshoz fűzni szokás, nemcsak a 600 koronánál olcsóbb lakásoknál, de az annál jóval drágábbaknál is hiába keressük.

Nemcsak fürdőszoba, klozet és cselédszoba nincs az udvarhelyi lakásoknál, de legnagyobb részénél még az előszoba is hiányzik és a legtöbbször a folyosóról vagy udvarról közvetlenül lépünk a lakószobába, sőt olyanok is vannak a 3 szobás lakások közt, amelyekbe csak a konyhán át lehet bejutni.

Nem egy van ezen lakások közt amelynél az u. n. „félreeső hely“ csakugyan félreeső helyen, hátul az udvar egy zugában van s az a közvetlen udvaron át, több lakás előtt elvonulva közelíthető meg stb. stb.

Őszegyjűtés alatt vannak azok az adatok is, hány IX. rangfokozatu tisztviselő lakik — magas lakbér mellett — saját házában? mert az itteni lakás viszonyok reá kényszerítették a tisztviselőket a saját háza beszerzésére.

A mozgalom jelen stádiumában, az adatok gyűjtése közben, erről alig közölhetünk többet.

Egy szomorú adat azonban kézen fekvő, ami súlyosan nehezedik a mozgalom sikerére, a házber-bevallások hamis adatai.

Kétségtelen, de a körülményeknél fogva alig igazolható, hogy tetemes lakbér eltítkolás fordult elő.

Nem célja e soroknak, hogy a polgári becsületszóra tett hamis bevallások immorálisát tárgyalja, csak reá mutatunk a tényre, mely most nagyon megboszlata magát s e helyen is felhívjuk a tisztviselőket ennek már is súlyos következményeire.

Most pedig néhány szót a lakbér illetmények felemelése iránt indított mozgalom általános értékről, ami már nemcsak a tisztviselők zsebét, de az egész város jövő fejlődését érinti.

A mozgalom célja, hogy a lakbér illetmények Székelyudvarhely r. t. városra ne az V., hanem a IV. osztály szerint szabassanak meg. Vagyis az al-tisztok és szolgák 240 K helyett 280 K, a XI. fizetési osztálybeli tisztviselők 480 K helyett 560 K, a X. f. o. 540 K helyett 630 K, a IX. f. o. 600 K helyett 700 K, a VIII. f. o. 780 K helyett 910 K, a VII. f. p 960 K helyett 1120 K, a VI. f. o. 1200 K helyett 1400 K, lakbért kapjanak.

Ez nemcsak a tisztviselők magán érdeke, de a város fejlődési szempontból, közérdek.

Mert amily mértékben képes a tisztviselő magasabb lakbért fizetni, oly mértékben fog a tőke házépítésben elhelyezkedni. A mostani magas muakbér, drága anyag és magas telek érték mellett, ha folyton növekvő közterheket is figyelembe vesszük, nem bir kellő jövedelmezőséggel a tőke bérházakban elhelyezkedni, amit legjobban igazol az a folyton növekvő lakásmizéria, amely nálunk napirenden van.

Egy-egy megüresedő, félig-meddig megfelelő lakásért valóságos versengés fejlődik ki. Ez az oka, hogy Székelybetlenfalván egyik ház a másika után épül s a város lakosságának egy részét a szomszéd faluba tereli. A város munkásnépe mind a szomszédos községekben helyezkedik el, mert az őket megillető kisebb lakásokat is a kisebb tisztviselők, iparosok tartják megszállva.

Mind ez megváltoznék, ha a mozgalom sikerrel járva meghozná a magasabb lakbért, ezzel a város építkezési kedvét, az építkezés tehetőségét.

Ez életre tudná kelteni a halva-született tisztviselőtelepet is, mert csakis fentebb ismertetett magasabb lakbér tenné képessé a tisztviselők egy részét arra, hogy megfelelő kényelmet nyújtó saját háza építésével ne csak elméletileg foglalkozzék és ez bírána a módosabb polgárságot is kényelmes egészséges bérházak építésére serkenteni.

Amit nemtörődömséggel, kényelem szeretetből vétettünk akkor, midőn a kellő időt és alkalmat nem használtuk fel a magasabb lakbér osztály elérésért, most vállvetett, buzgó munkával pótoljuk. —a.

HIREK.

Székelyudvarhely, jan. 24.

Szegény gyermekeinkért.

— Székelyudvarhely város közönségéhez. —

Kétségtelen, hogy kulturális előhaladásunk egyik legfőbb akadálya a tankötelezettségre vonatkozó törvény gyenge végrehajtása: a beiskolázás hiányosága. Ezt pedig mindig erősen gátolta, — aminek megszüntetésére nem lehet törvényes intézkedést tenni — a szegénység, s ennek nyomán a tankötelesek nagyrészének *ruhátlansága és a szükséges taneszközök hiánya*.

Magának a társadalomnak kell tehát letenni a népoktatás első alapkövét, hogy a hatóság aztán biztosan építhesse az eljárását a tankötelesek behajtása iránt.

Ezen cél szolgálatába állott városunkban az imént alakult *Népművelési Egylet*, hogy befolyó tagsági díjaiból, az adományokból, mulatságok jövedelméből segítse, támogassa mindazon szegény tanköteles gyermekeinket, akik erre rászorultak és pedig akkor, amikor a szükség jelentkezik ruházatában tankönyv, vagy tanszerekben.

Társadalmilag kell összehozzuk mindazt, amit e téren, a törvényes intézkedésre támaszkodva, elérni lehetetlen. Évégéből rendezzi a nevezett egylet *február 1-én műsoros estélyét táncszállal egybekötve*, hogy annak befolyó tisztajövedelmének ez alkalommal az állami iskola szegény tanulóinak segélyezésére fordítsa.

A kinek alkalmatlan van csak egy rövid bepillantást szerezni e küzködésbe, a ruhátlanság, étlenség s más hiányok okozta szenvedésekbe, valósággal száznakozik a helyzetben, s önkénytelenül is a segítség érzete szállja meg lelkét. A felszínen levő nyomasztó jelenséget pedig társadalmunk előtt álszeméremből leplezgetni, takargatni nem szabad, mert a közönyösség révén sok embertársunk nőve fel a társadalom terhére, a legtöbbször a bűn útján járva.

Legyünk hát ott mindnyájan a helybeli szegény gyermekeink támogatására febr. 1-én rendezendő estélyen, hogy ez a közjóra auyagilag is sikerüljön.

A meghívók szétküldés alatt állanak.

A borvíz kartell, vagy a közönség kizsákmányolása.

A múlt év második negyedében mint bekövetkezendő, titokzatos valamiről suttoztak róla, azután mint tenyleg megvalósuló dolgot emlegették s most már mint kész valóság áll előttünk az a szomorú tény, hogy az ásványvizek kartell alatt állanak és áruk több mint száz perccenttel fölemelkedett. A közönség legnagyobb részét váratlanul érte ez a kedves meglepetés, pedig az illetékes tényezőzők már régóta suttoztak egymás között róla. Ugyanis megalakult a „Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kiviteli Részvénytársaság“ melynek háta mögött a Pesti Kereskedelmi Bank, a Kolozsvári Hitelbank és a Marosvásárhelyi Agrár-Takarékpénztár áll és ez a részvénytársaság a borvíztermelőkkel és a borvíz források bérliével egyességet kötött olyan formán, hogy az összes termelést átveszi s azután úgy árusítja, ahogy neki tetszik. A cél ezzel állítólag az volt, hogy a magyar borvizeknek a külföldön is érvény szerzettessék és a külföldön való árnyalomással a magyar borvizeknek is állandó piacz teremessék.

Hát ez igen szép dolog, de gondolkozunk csak egy kissé rajta.

Miféle haszon háramlik abból a mi közönségünkre, hogy külföldön a borvizek árát *lenyomják*, mikor minálunk horribilis mértékben *felemelik*? Van abból valakinek a fogyasztó közönség köréből haszna, ha az a bizonyos részvénytársaság, a bankok és a termelők meggazdagodnak? Nem eléggé méltányos áratok fizettünk-e mostanáig is azon borvizekért, amelyek tőlünk csak néhány lépésnyire fakadnak? Nem emelték-e úgy is a termelők évről-évre a borvizek árát, hivatkozva mindenféle létező és nem létező okra? De igenis, ez szorul szóra ugy van. És épen ezért valósággal lelketlenség azt az árkülönbözetet, amely állítólag a külföldi veszteséggel jár, azzal a közönséggel fizettetni meg, amely közvetlenül a források körül lakik.

A termelők pedig — különösen a mi vidékünket illetőleg — igen ügyesen okoskodtak. Nyilvánvaló tény, hogy péld. városunkban a kutvizek legnagyobb

része meszes, rosszízű, megfertőzött, szóval élvezhetetlen. Víz pedig kell innia az embernek, örökösén nem ihatik bort. Ha pedig kell vizet innia és a kútvizek rosszak, akkor okvetlenül borvizet kell innia. Ha pedig rá van szorulva a borvizre, akkor megfizeti azt az árat, amit érte kiszabnak. Kiválóan fényes, nagy tehetségre valló okoskodás; Aristoteles kijelentésével valószínűleg forog a föld alatt. Az emberek kényserhelyzetét arra használni fel, hogy bizonyos tényezők megtömhessék a zsebüket — igazán nemes, humánus és dicsérendő cselekedet.

A dolog tehát már most úgy áll, hogy az a bizonyos részvénytársaság átveszi az egész termelést, maga szabja meg az árakat, még pedig úgy, hogy Budapesten, Debreczenben, Kükutyinban és Nárityvenben épen annyi legyen az ára pld. egy üveg „Bor-hegyi“ borviznek, mint itt Székelyudvarhelyen. Nem nagyszerű dolog ez? Hiszen akkor úgy kellene lennie, hogy nálunk a görög-dinyének épen annyi legyen az ára, mint Hevesmegyében, ahol termelik; vagy a szőlőt, narancsot, citromot épen olyan olcsón árulják, mint ott, ahol nagy mennyiségben megterem. Hát *monopolium* a borviz; mint a dohány, vagy a só? Nem lehetett volna a részvénytársaságaknak a borviz-termelést olyan kikötéssel átadni, hogy az a borvizforrások mellett levő helyeken — ahová a szállítás semmibe sem kerül, tekintve azt, hogy vasuti állomáshoz kell vinni — szabjon a vizeknek olcsóbb árakat.

A borviztermelők eddig is el tudták adni termelésüket, némelyek elegendőt sem tudtak szállítani, tehát nem dolgoztak defícitál — miféle méltányosság tehát az, hogy a mások zsebébe vándorló hasznát épen azon a közönségen hajtják fel, amely legelső sorban vette pártfogásába őket és ezáltal lehetővé tette azt, hogy vállalkozásuk fellendüljön? Eddig is igen nagy adót képezett az az összeg, amelyet az egyes családok a különféle borvizek fogyasztásáért fizettek, de most már valószínűleg pénzügyi zavarokat fog előidézni a háztartásban az a tétel, amelyet a család borvifogyasztás czimán a költségvetésébe felvett. Eddig az ásványvíz szükségletet képező, olcsó élvezeti cikk volt, de most már fényűzési cikké lesz, mert vajmi kevés család lesz arra képes a mai pénzsűkös világban, hogy évenként 150–200 koronát költsön borvizre.

Mi magunk részéről igazán őszintén óhajtjuk, hogy borvizeinknek a külföldön is legyen piaca, de óhajtjuk, sőt elvárjuk azt is, hogy a termelők és bérlők álljanak el az érthetetlen, indokolatlan és igazságtalan áremelési manipulációjuktól és spekuláljanak a külföld zsebére, de ne a mi zsebünkre. Mert a végén is a kurtát csak ők fogják huzni. Vannak nekünk szerencsére még kitűnő, élvezetes, borsal is vegyíthető, olcsó borvizeink, ezeket fogjuk felkarolni a bizonyos idő múlva a többiek hiányát meg sem fogjuk érezni. Elvégre Magyarország tulajdoni részében jól érzik magukat a szódavíz mellett, miért ne ihatnánk mi is szódavizet?

Kaphatunk itt a városban is!

Az áremelés különben már egyik-másik helyen visszahatást is szült, ami világos jele annak, hogy a közönség kizsákmányolására irányuló törekvés csufos kudarcot fog vallani. — Beállott ugyanis a borvizvás terén a *setrájk*. A mint értesülünk, a brassói szállodások, vendéglősök és kávéosok bojkottálták az ásványvizeket. A brassómegyei szállodások, vendéglősök és kávéosok folyó hó 12-én nyilvános közgyűlést tartottak, amelyen egyhangú határozattal kimondták, hogy e hó 15-étől kezdődőleg üzleteikben az ásványvíz árusítását beszüntetik. Ezen elhatározásra az ásványvizeknek nagy drágasága vezette őket. A vendéglősök, kávéosok és szállodások ezen hír regisztrálásával kapcsolatban azon kérelmet intézik a közönséghez, hogy mindaddig, amíg a bojkott tart, vagy míg olcsóbb ásványvizekre szert tenniök nem sikerül, ne kérjen a közönség köréből senki se ásványvizet, mert csakis a közönség szolidaritásával képesek elérni szándékukat, — az ásványvizek árának csökkentését. Végül kéri a közönséget, hogy a kávéosok, vendéglősök és szállodások ezen eljárása fölött a lapok utján mondjanak véleményt.

A példa ragadós. Ha néhány nagyobb városunk követi a brassói bojkott példáját, a borviz kartell merénylete bizonyára megtalálja a méltó feleletet, a mely jobb belátásra fogja bírni az ásványvízforgalmi céget s ez a srófolást mérsékelni lesz kénytelen addig, ahol a társaság és a közönség kölcsönös érdekei találkoznak.

Reméljük, hogy ezt az illetékes tényezők meg is fogják érteni és inkább visszatérnek a *biztos* kisebb haszonhoz, mintsem hogy a nagyon is *bizonytalan* nagyobb haszonra leselkedjenek.

A Nőegylet közgyűlése. A székelyudvarhelyi Jótékony Nőegylet a múlt vasárnap tartotta közgyűlését, a tagok élénk részvételével. Az ülésen özv. Szabady Ferenczné alelnök elnökölt, kinek szép és tartalmas megnyitója után Nagy Elemér titkár ismertette az egylet múlt évi működését. Azután a pénztáros jelentése következett, melynek főbb adatai a következők: Múlt évi bevétel 2615 47 kor. Kiadás 1595 87 kor. Segélyezés czimén kiadott az egylet 1421 70 kor. Tőkésített 1019 kor. *Az egylet vagyona 22143 90 kor.* A pénztáros jelentése után a tisztújítás következett. A tisztikar következőkép választott meg: elnök: özv. Szabady Ferenczné, alelnökök:

Homolay Lajosné, dr. Solymossy Lajosné, rendező elnök: Burger Arthur, titkár: Nagy Elemér, pénztáros: Biró Sándor, ellenőr: Szabó Andrásné, jegyző: özv. Kassay Endréné. Ezután 24 nő és 24 férfi választmányi tagot választott az ülés. — Itt említjük meg, miszerint folyó hó 31-én vasárnap d. u. 3 órákor a vármegyház kistermében *rendkívüli közgyűlést* tart. Tárnya: a rendező elnöki állás betöltése.

A Szanatorium javára rendezett estélyi javára utolag még felülírt Dr. Novák Albert (Gyergyószentmiklós) 10 kora, s így az estély végleges zárszámadása a következőleg alakult: Bevétel jegyekből 983 70 kor., felülírtésekből 132 80 kor. Összesen 1116 50 kor. Kiadás 446 77 kor. Tisztajövdelem 669 73 kor., mely összeget teljes egészében Dr. Bodolla Gáborné, az estély elnöke, a József főherceg szanatorium javára elküldött.

Arany János emlékünnepe. A református kollegium „Petőfi Önképzőkör“-e folyó hó 31-ikén d. e. 11 órákor Arany János emlékére irodalmi emlékünnepelet tart az intézet tornacsarnokában. A diszülés programját lapunk jövő számában közöljük.

Szobotka Rezső címzetes kir. műszaki tanácsost, a kereskedelemügyi miniszter valóságos műszaki tanácsosnak kinevezte. A kinevezés annak az ügybuzgalomnak és lankadatlan törekvésnek méltó elismerése, melylyel Szobotka Rezső hivatalát szolgálja.

Szent Antal estély. Múlt számunkban már egy hír keretében értesítettük a közönséget, hogy a legközelebbi Szent Antal estélyt f. hó 24-én (vasárnap) tartják meg. Most még csak annyit teszünk előző hírünkhez, hogy az estély a „Budapest“ szálló nagytermében lesz olcsó belépti díjak mellett, amennyiben az első sorokban ülők 1 kor., a többi sorokban ülők pedig 40 fillért fizetnek. Az estély 8 órákor kezdődik. Az estély rendezői: Soó Gáspárné, Dr. Valentisk Ferenczné, Péter Lajosné és Péter Józsefné oly fényes műsort állítottak össze, hogy az méltán számíthat a közönség nagyarányú érdeklődésére és pártolására.

Kékek estéje. A „Kék Clubb“ székelyudvarhelyi tagjai f. hó 28-án este 8 órától kezdődőleg a „Hungária“ vendéglő termeiben estét rendeznek.

Városi közgyűlés. Székelyudvarhely városi képviselőtestülete pénteken délután Gotthárd János polgármester elnöklété mellett rendkívüli közgyűlést tartott. Napirend előtt László Domokos az Árpád-utcai kutat tette szövé, melynek megajvitását ezelőtt hónapokkal meg sürgette, és amely annak dacára még mindig hasznavehetetlen, noha az egész városrész ez által egy esetleges tűzveszélynek teljesen kiszolgáltatva van. Bodó Ferencz mérnök válaszul adja, hogy három utcai kut van rendelkezésre, s m helyt azok felszereltetnek, az így nyelendő fölszeges anyagból az Árpád-utcai kut renováltatni fog. Egyébként Bodó mérnöknek úgy tetszik, hogy ezen kutat bármennyiszor is javíttatja, valaki nyomban elrontja. A választ sem a felszólaló, sem a közgyűlés nem vette tudomásul, s ennek nyomán egy egész parázs ügyrendi vita fejlődött ki. Ezután áttértek a napirendre, melynek első pontjaként a Fekete Béni vásárszerződését jóváhagyták. A törvényszék megkeresése folytán az új telekkönyvek megállapítására a tanács azon intézkedését hogy irodahelyiségül Glatz-féle házban szobát bérelt, két küldönczöt felfogadott, s bizalmi férfiakul Széles Pált, Kalmoki Istvánt, Fekete Józsefet és Gáspár Józsefet kinevezte, a közgyűlés jóváhagyta azon kiegészítéssel, hogy a bizalmiférfiak sorába még bevásároltatta Nevelics Leót és Lakatos Józsefet. A polgári leányiskola részére szükséges telek tekintetében ez alkalommal sem tudott kellő számu tag hiányában határozni a közgyűlés, miért is azt újabb közgyűlésre kitérték, amidőn a megjelentek számára való tekintet nélkül fog meghozatni a határozat. Az olaszországi katasztrófa segélyszorozultjainak 100 kora megszavaztak. A városi kéjtelep elhelyezésére kiküldött bizottságnak azon javaslatát, hogy az a jelenlegi helyén hagyassák, nem fogadták el, s a bizottságnak visszaadták. Tudomásul vették, miszerint a városi alsófoku ipar és kereskedelmi iskolához a óraadó tanárok, illetve tanítók megválasztottak. A kisdédó bizottság megválasztása után végül jóváhagyta a közgyűlés a városi tanácsnak az utcaizsémét fuvarozására László Albert és társaival évi 4000 kora kötött szerződést.

Protestáns estély. A székelyudvarhelyi református egyházközség a *jövő vasárnap* folyó j.n. 31-én d. u. 5 órákor a ref. kollegium tornacsarnokában tartja ez évadban negyedik egyházi estélyét. — Ez alkalomra a rendezők a következő érdekes és gazdag programot állítottak össze: 1. A gyülekezet éneke: Mint a szép hívespatakra. XLII. Zsolt. 1. vers. 2. Szaval: br. Sebessy Mártha. 3. Énekelnek: Farczádi Erzsé és Farczádi Irén. 4. Felolvas: Dr. Viski Károly. 5. Czimbaltmon játszik: Ferenczy Margit. 6. Szaval: Révffy Zoltán. 7. Énekel zenekisérettel: Gönczi László. 8. Zárszó. 9. A gyülekezet éneke: Áld meg Ur Isten. Ezen estélyre a belépés ingyenes. Kegyes adományok, az egyházi értekezlet céljaira szívesen fogadtatnak. Az estély rendezői: *Félegyházi* Mariska és *Mezei* Nelli.

Nőegyleti fillérestély. Minden tekintetben sikerült estélyvel nyitotta meg a Nőegylet ez évi fillérestélyeinek sorozatát. Az estély rendezői Kassay Irén, Dózsa Sári, Lányi Rózsi, nagy buzgalommal és ügyességgel igen szép és változatos programot állítottak össze, melynek minden számában a legnagyobb élvezettel gyönyörködött a nagy számban összegyűlt közönség. A program minden számát oly szereplők töltötték be, kik eddig a Nőegylet fillérein nem szerepeltek. Elsőnek Boga Janka szavalta El Kovács Gyula: Hajnal Uram című költeményét jól átgondolt kellemes előadással. Utána Hegymegi Kiss Pál tartott tartalmas szabadelőadást, mely úgy gondolat bőségevel, mint tárgyának alkalmosságával, lekötötte a hallgatónak figyelmét. Gyarmathy Ildikó egy magánjelenetet adott elő (melynek izlése rendezéséért különös dicséret illeti a rendezőket) meglepő ügyességgel és rutinnal. A jelenet legnehezebb részeit is gyöngéd lelkületéhez méltóan a legszigorúbb diszkrétival játszotta meg. Végül a kollegium önképzőkör énekkara énekelt néhány darabot oly precizúl, hogy többször meg kellett ismételtetni. Csak dicséret illeti a kollegium ifjuságát, hogy szabad idejét az éneklés gyakorlására használja; mert az énekkar, amely az önképzőkör VII—VIII. o. tagjaiból alakult, az ifj. kebeléből választott karmester vezetése alatt áll s eddigi néhány fellépésével is osztatlan tetszést aratott. Az estély jövedelmét a földrengéssel sújtott messinaiak felsegélyezésére küldi az egylet.

Szabad lyceum. A rom. kath. főgimn. nagytermében, mintegy 148 hallgató jelenlétében tartotta a múlt vasárnap délután a Hymnus elneklése után tanulságos előadását „A levegő nyomásáról és a barometerekről“ Jancsó Béla rom. kath. főgimnáziumi tanár. Azután meg Csányi Róbert szavalta sikerülten Arany Jánosnak *Rib lekek* című költeményét. A hallgatóság köszönetét előadónak, s elismerését szavalónak, Gyerkos Mihály b. elnökhelyettes fejezte ki, mely után a Szózatot énekelte a hallgatóság. Ma délután a rendező helyen Bakóczy Károly ref. koll. tanár fog előadni.

Köszönet nyilvánítás. A következő sorok közlésére kérték föl. — Hálás köszönetet mondok azon nagyszámu nemeslelkű közönségnek, kik örökre feledhetlen nóm elhunytá felett és engem és árván maradt családomat ily mélyen lesújtó eléggé soha meg nem vigasztalható bánatunkban siettek részvétükkel és a temetésen való megjelenésükkel minket vigasztalni. Jólesett nagy bánatunkban is látni a megnyilatkozó igaz nagy részvétet. Fogadják ez uton igaz részvétük nyilvánításáért há'as köszönetünket. Elviselhetetlen a bánatunk, mert a halál forrón szerető családja köréből az anyák és asszonyok legjobb bika ragadta el. Balázs Károly és bánatos családja.

Körjegyzők gyűlése. A jegyzői egylet február 2-án, d. e. 10 órákor a vármegyház kistermében Gálffy István elnöklété mellett tartja közgyűlését. Tárgysorozat: 1. 1908. évi zárszámadás tárgyalása. 2. Bünygyi nyomozáshoz ürlep minták megállapítása. 3. Postai kézbesítés életbe léptetése iránti javaslat tárgyalása. 4. Eltartásra szorult gyermekek tartási költségek hordozása alól a községek felmentése céljából szerkesztett javaslat tárgyalása. 5. Kismalmok védelme céljából a malomipar szabályozása tárgyában szerkesztett javaslat tárgyalása. 6. Jegyzőegylet története bemutatása. 7. Jegyzői egylet jubileuma felől előleges intézkedés. 8. Indítványok.

Diák-bál. A kollegium ifjusága által február 6-ikán rendezendő diák-bál iránt az érdeklődés általános, s már most megállapítható, hogy az méltán fog a korábbi évek emlékezetesen jó mulatságaihoz sorakozni. A figyelmes rendezőség a bálon megjelenő hölgyeket izlése táncrenddel lepi meg. Jegyek már kaphatók Z. Székely Denes papir- és Szentkovits J. utóda férfidivat üzletében.

Az áll. szakiskolában az első félévi vizsgák jan. 29. és 30. ikán tartatnak meg.

Halálozás. Egy jó asszony, gondos anya, hü nő hunyta le örökre szemeit. Balázs Károlyné született Imre Zsuzsanna életének 32-ik, boldog házasságának 16-ik évében f. hó 17-ikén váratlanul elhunyt. A megboldogult derék fiatal asszonyt bánatos férje és négy gyermeke siratja. F. hó 19-ikén helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett.

Iparhatósági megbizottak választását Soó Domokos v. tanácsos, mint jeleztük másodízben f. hó 17-ikére tűzte ki. Miután ez alkalommal sem jelent meg senki sem, az iparhatósági megbizottakat a tanácsos hivatalból kinevezte.

Iparosok fillérestélye. A Polgári önképző és segélyző egylet f. hó 26-ikán, kedden, fillérestélyt a következő műsorral tartja meg: 1. Nyitány a helybeli zenekar által. 2. Szaval Balint József j. h. 3. Zene. 4. Ernáni Kardala, a ref. koll. önképzőkör férfi kara által. 5. Hegedű szóló Kovács Árpád által. 6. Monologot ad elő Vladár Rózsi. 7. Zene. 8. „Hogy a kakas cipje meg“ vig magánjelenet, előadja Tatrangi D. Tancz 12 óráig. Rendezők: *Izsák* Erzsé, *Bárdocz* Rozsika, *Fischer* Ferencz r. b. elnök, ifj. *Szemerjai* Károly r. b. alelnök.

Merész farkasok. Kedden éjjel kevéssel éjfél előtt, a Malom utca 42. sz ház udvarán levő több kutya közül egy farkas egyet elragadott. Ugyancsak 21-én d. u. 1/2 4 órakor szintén a Malom utca 36. számú épület kertjében a kukoriczakóróban 2 drb. ordas szállásolta el magát, bizonyosan megint számítottak az éjjeli kirándulásra, de a jeget szállító munkások észrevették a Küküllőn át elkergették. A farkasok a Budvár irányában ellillantak. Tréfás a dologban az, hogy az ordások éppen a legveszedelmesebb helyet választották ki maguknak zsákmány szerzésre, mivel a Malom-utczában 5 vadász lakik s a 19-iki kirándulás is egyik vadász rovására történt. Egyébként a farkasok meggyeserte anyira elszaporodtak, hogy *Sebesi* alispán a következő rendeletet tette közzé: A vármegyei gazdasági egyesület átiratából, de magán uton is arról értesültem, hogy a vármegye területén és különösen azon vidékeken, ahová téli tartózkodásra nagyobb juh nyájak vannak megtelepedve, a farkasok napról-napra károkat okoznak. Felhívom ennél fogva czímet, hogy járása területén mentől szélesebb körben tegye közhírré, hogy az elszaporodott farkasok irtására mérgezés iránti engedélyt esetleges beérkezendő kérések alapján a törvény korlátai között soron kívül, sürgősen fogok kiadni. Jelen rendeletem szigorúan figyelembe veendő, mert ha a farkasok kiirtása iránt a szükséges lépések most, a tél folyamán nem tétetnek, ugy azon veszedelem fenyegeti a vármegyét, hogy majd a tavaszi hónapokban, a szaporodási idény után a károkat és a kártékony vadak nagyban szaporodni fognak.

Az anyakönyvi hivatal forgalma. A lefolyt 1908-ik esztendőben városunkban összesen 212 gyermek született. A születésekből nemre nézve volt: 111 fiú és 101 leány; vallásra nézve volt: róm. kath.: 122, ev. ref.: 64, unitárius: 5, ág. hitv. ev.: 4, gör. kath.: 5, gör. kel.: 1, izraelita: 10, baptizista: 1. — Meghalt összesen 224 egyén, még pedig 134 férfi és 90 nő. A halálesetekből más községi illetőségű volt 52 egyén és így városunkra 172 haláleset esik. A szaporodás tehát az 1908. évben: 40. — A házasság rózsás igájába 64 pár hajtotta fejét.

x **Kristalin.** Aki ezt a kiváló szépítőszert csak egyszer is használta, az sohase fog más szerrel kísérletezni, hogy bőrét higiénikusan ápolja. A Kristalin egy növényekből összeállított kristálymassza, mely a bőrt fiatalítja és szépíti. Szepítők, vimmerlik, májfoltok s minden arczisztátalanságok rövid időn belül eltűnnek. Egy üvegdoboz ára 3 korona. Próbadozoz 50 fill. Kapható mindenütt. Póstan naponta küldi szét a vezérképviselőt: Budapest, Baross-u. 91

KÖZGAZDASÁG.

A szarvasmarhák fertőző hüvelyhurutjáról. (A meddőségről.)

— A Gazdakörök különös figyelmébe. —

Székelyudvarhely, jan. 20.

Amint már egy korábbi cikkemben jeleztem, s kifejtettem, hogy ugy a gazdaközönöség, mint az állatorvosi kart a szarvasmarhák közt nagyfokban elterjedt s a meddőséget előidéző fertőző méhüvelyhurut gyógykezelése és elfojtása nagyban foglalkoztatja, s kísérleteik gyógykezelő eljárásaik, tapasztalataikról itt ott valamely szaklap vagy napilap hasábjain számolnak el, vagy külföldi kartársaik és mások tapasztalatait és gyógykezelő eljárásait, s azok eredményét írják le, — szóval gazda, állatnyesztő, szakember ma szóval és írásban a tehének fertőző hüvelyhurujának kóroktanát keresve keresi a kiváló utat, melyel a nagyfokú veszteséget pótolni, illetőleg a bajt orvosolni lehetne.

Én is a szakemberek közé tartozván, valóban engemet is ingerelt a tudásvágy, hogy vajjon melyek volnának azon módszerek és eszközök, melyekkel e nem kis veszteséggel járó, bár magában véve ártatlannak mondható betegséget leküzdni lehetne, lehetőleg minél kevesebb anyagi áldozatok igénybevétele mellett.

Az 1907. évben már volt alkalmam egy közeli faluban egy középbirtokos 35—40 drb. tehén és üsző állományánál megfigyelésetet tenni, s gyógykezelő kísérletekkel a bajnak elejét venni iparkodtunk. Az akkori kísérletezés és gyógykezelés a gyógyszer nem eléggé alkalmas volta miatt csak kevésbé sikerült, bár az ugynevezett „bacillol” nevű rudakból ugyancsak szép számban fogyasztottak el, s tökéletes eredményt még sem voltunk képesek elérni.

Pedig a gyógyszer meglehetősen drága volt, ru-donként 1 koronába került.

Daczára ezen nagy anyagi áldozatoknak, az eredmény aránylag nagyon csekély volt, s mivel általános az egész országban e tekintetben megegyeztek a vélemények, tehát újabb, jobb hatású gyógyszer után kutattak.

Csakhamar megis jelent a világ piacznak egy németországi gyárban előállított gyógyszer, „bissulin” név alatt, s ugy látszik a gyakorlat után ítélve, hogy ezen szer meglehetősen bevált, mert az eddig alkalmazásban lévő összes szereket hatásában felülmuta,

s a kartársak által a szaklapokban leírt közleményekből is azt láthatjuk, hogy míg egyes fertőtlenítő anyagok az állatok 40—50 százalékát gyógyította meg, a „bacillol” 50—60 százalékát, addig a „bissulin” a beteg állatok 90—95 százalékát feltétlenül meggyógyítja. Meg kell jegyezmem, hogy én a „bissulin” kupok behelyezése előtt még a beteg állatokat 2 százalékuk creolin oldattal kezeltem, mely a gyógyulás lefolyását nagyban gyorsította, s a „bissulint” hatásában is támogatta.

A gyógyszernek és eljárásnak többféle előnye van, s ez az ami ugy a gazdaközönöség, mint a szakember előtt is becsessé teszi.

Először is hatása tekintetében sokkal gyorsabb bármely eddig kipróbált gyógyszernél.

Másodszor behelyezésének könnyűsége folytán, amennyiben bármely laikus által könnyen behelyezhető. Harmadszor olcsóságánál fogva, amennyiben állatorvos által megrendelve 40 százalék engedmény mellett 100 darabonként alig 10 koronába kerül, tehát darabonként 10 fillérbe.

Negyedszer pedig sokkal kevesebb szükségeltetik a gyógykezeléshez, ugyannyira, hogy még a „bacillolból” gyakran 5, sőt 10 rud sem volt elegendő, hogy föltétlenül javulást, vagy gyógyulást eredményezzen, addig a „bissulin”-nal való eljárás és kezelés mellett a legmakacsabb beteg is 15—20 drb. kuppall feltétlenül eredménnyel kezelhetünk.

Mig tehát eddig a „bacillol” rudakkal való kezelés mellett átlag egy állatra 5 drb. rudra, tehát 5 korona értékben volt szükség, addig a „bissulin” kupokkal való eljárás mellett átlag 10—15 kupra van szükségünk, melyek összesen csak 1 kor., vagy 1 kor. 50 fillérbe kerülnek.

Tekintve pedig a fertőző méhüvelyhurutnak az országban nagy mérvű elterjedését, ha ezt valamely kormányrendelettel egyöntetűen gyógykezeln akarjuk, nem lehet közömbös sem egyes gazdára, sem a kormányhatóságra, hogy 1 drb. állat gyógykezelése mennyibe kerülhet, mert bizonyos, hogy a betegség jelen elterjedését tekintve, annak elfojtása, vagy csökkentése óriási anyagi áldozatba kerülne, s bizony számadat kell csinálni, vajjon a nagy áldozat mellett van-e akkora reális haszon, hogy ezután ne csak kísérletezzünk, próbálkozzunk, hanem komolyan, parancsszóra, köteleességből dolgozzunk is.

Szerintem igen is lesz akkora haszon, mert elmondhatom, hogy az a kísérlet, melyet legutóbb Siménfalva községben végeztem, valóban meglepő eredménnyel végződött.

98 tulajdonosnak 241 drb. tehenét és üszőjét gyógykezelttem a „bissulin” nevű kupokkal, s rövid néhány hét alatt az összes állomány meggyógyult.

Ezen kísérletek a székelyföldi miniszteri ki-rendeltség udvarhelymegyei megbízottjának felhívása és támogatása mellett eszközöltettek, s ennek köszönhetem én, hogy a kísérleteimet teljesen befejezhettem, sőt az eredmény felülvizsgálatára a gyógyulás után 2 hónap múlva újra kiküldtettem. Ekkor tanulmányozhattam azt, hogy mennyire sikerült az eljárás módszere s hogy milyen a betegség természetete.

Ezen utólagos vizsgálataim során aztán kiderült, hogy újabb 5 drb. beállított tehén hüvelyhurutos volt, hogy a már gyógyultnak jelzett 4 darab tehén és 7 drb. üsző borju újjólag mutatta a betegséget, tehát ezek vagy csak külsőleg gyógyultak, vagy újabb fertőzés állott be.

Mind a kétféle eset lehetséges volt.

Mindezek elfojtására természetesen csak két eset válhat be.

Először a beteg állatok ismételt és szigorú gyógykezelése, másodszor a gazda, illetőleg vevő mindon újabb tehenet szándékszik bevásárolni, ismerve a betegséget ne csak a többi neki megfelelő kellekre terjessze ki az állatnál figyelmét, hanem vizsgálja meg az állat nemzörését is, s vagy ne vegye meg a hüvelyhurutos tehenet, mert eleve számíthat a meddőségre, vagy ha mégis megveszi, különítse el 2—3 hétig a többitől, s azonnal vegye gyógykezelő eljárás alá.

A kiirtás módja tehát ez volna s ehhez a betegség ismertetésének minél szélesebb körben történő eszközölsére és szemléltetésére van szükség, mert bizonyosra veszem, ha megmutatjuk az utat, melyen a megválasztás és gyógykezelés körül a gazdaközönöségnek haladnia kell, nem mulasztja el saját jól felfogott érdekében sem, hogy az adott utasításokat kövesse, s ezáltal saját javát az anyagiak terén előmozdítsa.

Felhívom ismételtén a gazdaközönöség figyelmét Siménfalva községre, érdeklődjének a dolog iránt és hallani fogják, hogy Siménfalva község 241 darab tehén állománya között most alig van 4 drb., mely ne volna kis borjas, vagy ne volna borjadzó, s ha továbbra is követni fogják az adott utasításokat, ugy biztos reményem van arra, hogy rövid idő múlva a betegség csirájában is ki lesz irtva a közszégből.

Vajha ott tartanánk, hogy ugyanezt Udvarhelymegyére és országunkra mondhatnánk el!

Dénes Samu, m. kir. állatorvos.

Szerkesztői üzenetek.

T. K. H. 1 Nem közölhető. 2 Helyes.

G. I. Fenyéd. Felhívását, sajnálatunkra, nem közölhetjük, mivel meghívót nem kaptunk. Fogadatlán prokátorságra pedig nem vállalkozhatunk.

NYILTTER.

Egy külföldi gyártmányról.

Az a szer, mely hazánkban oly nagy pusztításokat visz végbe, ugy a felnőttek, mint a gyerekek közt, nem más, mint az eczetsav, melyet már többhelyen annyira kitiltottak, hogy semmi pénzért a nép meg nem veheti. Sajnos, hogy Udvarhelyvármegyében most teszi a legnagyobb hatású, mivel a nép nagyon használja. Háromszék vármegyében, ahol már teljesen ki van zárva, a nép annyira megismerte káros hatását ennek a mérge szernek, hogy ottan kinalhatnak egy egész vagont tizkoronért akkor sem tudják eladni; mert már sok szülő vesztette el a gyereket e szernek káros hatása folytán vagy egész életére tönkretette azt. De itt Udvarhelyvármegyében lépett nagyon életbe egy pár év alatt, amely már nagyon látszik a népen és minél tovább, annál nagyobb károkat fog okozni a nép közt. Mindhiába küzdenek az alkohol ellen, míg ez a mérgező szer meg lesz, mert a nép használja azt s belső részét nagyon rágia és így muszáj a korcsmára menjen, hogy valami ellenszert találja. De ez mind hiába való, mert azt a pálinka soha el nem oltja. S így megy ez egy pár hónapig s azután rákolti a pénzt mindenféle újságokban és naptárokban hirdett ellenszerekre és ha látja semmi nem használ, úgy akkor nagy későn fordul a kórházakhoz, amelyet mind el tudna kerülni, hogy ha a községekben a papok és a tanító urak a népet felvilágosítanak e mérge szernek az egészségre nézve káros betolyásáról mely teljesen rágó szer, így senki a házába a család közé be ne vigye, mert ugy magát, mint az egész családját betegé teszi. Udvarhelyvármegyében van 2 eczetgyár és annyira rá van a nép kapva már az eczetsavra, hogy az eczetgyáros az évi termékét sem tudja eladni, pedig ez az egészségre mint minden használatra egészséges. Annyira kiszorította a jó egészséges gyártmányt az eczetsav, hogy csak teng az eczetgyáros Brassó tisz az ő ipara mellett, mert a brassói képviselőtestület határozatot hozott, hogy idegen eczet behozataláról minden 1 liter után 20 fillért kell fizetni. Tehát ha fizeti is az eczetgyáros a rá rótt sok terheket, legalább a város is hozott az ő javára ellen szolgálatot és a városnak is hoz szép jövedelmet. Itt is kívánatos lenne ezt megcsinálni s akkor tudná az eczetgyáros a gyárát továbbra is fenn tartani és a népnek is jó szolgálatot tenni vele az egészsége megóvására. Tehát ez ügyben kívánatos volna a vármegye érdekében, a nép megóvására, nagyobb figyelmet fordítani és a vármegye hozza ez ügyben határozatot, ugy akkor a kereskedő urak se tartanak az eczetsavat, ha egyszer a nép nem venné meg, mert bizony évenként egy néhány vagon jön be a városunkban ebből az idegen mérge gyártmányból. Tehát e mérge eczetsavtól mindenki őrizkedjen és amíg pénzért jót vehet, soha ne adja olyanért, ami egészségre ártalmas és egy pár évet levon az életéből. Tehát pártoljuk a hazai gyártmányt és használjunk egészséges főzött eczetet, amely természetes uton lesz szeszből előállítva és bárki is személyesen is meggyőződhetik erről, mert mindenkinek jogában áll megtekinteni egy iyy gyárat itt városunkban a Petőfi-utca 22 házában.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

Két felnőtt leány,

ki a számolásban gyakorlattal bir, állást talál.

Czím a kiadóhivatalban megtudható.

Szám. 11591—1908. tlvki.

Árverési hirdetmény kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint te-lekkönyvi hatóság közbírré teszi, hogy Orbán Juliánna székelyudvarhelyi lakos végrehajthatónak Kapcza Balázs székelyudvarhelyi lakos végrehajthatást szenvedett elleni 42 korona 40 fillér tőkekövetelés és jár. iránti végrehajthatási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén levő és a székelyudvarhelyi 208. sz. telekjegyzőkönyvben felvett ingatlanokból és pedig az 1601. hrsz-ból a végrehajthatást szenvedő B. 27. alatt illető $\frac{8}{96}$ -od részre 76 korona, az 1602. d/3. hrsz-ból a végrehajthatást szenvedő B. 27. alatti $\frac{8}{96}$ -od részre 39 korona, — 1815/2. 1816/1. hrsz-ból a végrehajthatást szenvedő B. 27 alatti $\frac{8}{96}$ -od részére 6 kor., 1853. hrsz-ból a végrehajthatást szenvedő B. 27. alatti $\frac{8}{96}$ -od részére 1 kor., — 1859. hrsz-ból a végrehajthatást szenvedő B. 27. tétel alatt illető $\frac{8}{96}$ od részre 34 kor., — 2129. hrsz-ból a végrehajthatást szenvedő B. 27. alatti $\frac{8}{96}$ -od részre 30 kor., — a 2291. hrsz-ból a végrehajthatást szenvedő B. 27. tétel alatt illető B. 27. tétel alatti $\frac{8}{96}$ od részre 19 kor., — a 2470. hrsz-ból a végrehajthatást szenvedő B. 27. sorsz. alatt $\frac{8}{96}$ od rész jutalékára 4 korona, az 1248. sz. tjkben felvett ingatlanokból és pedig: 1390/2., 1391/2. hrsz-ból a végrehajthatást szenvedő B. 27. alatt illető $\frac{1}{3}$ -ad részre 58 korona, 1402/3. 1403/3. hrsz-ból a végrehajthatást szenvedő B. 27. alatt illető $\frac{1}{3}$ -ad részre 64 kor., — 2449/1., 2450/1., 2451/1. hrsz-ból a végrehajthatást szenvedő B. 27. alatt illető $\frac{1}{3}$ -ad részre 56 kor., 2485/3., 2487/3., 2488/3. hrsz-ból a végrehajthatást szenvedő B. 27. alatt illető $\frac{1}{3}$ -ad részre 14 kor., 3302/1 hrsz-ból a végrehajthatást szenvedő B. 27. alatt illető $\frac{1}{3}$ -ad részre 1 kor., 1584/3., 1585/3. hrsz-ból a végrehajthatást szenvedő B. 27. alatt illető $\frac{1}{3}$ -ad részre 8 kor., és 2996/3., 2998/1. hrsz-ból a végrehajthatást szenvedő B. 27. alatt illető $\frac{1}{3}$ -ad részre 8 korona kikiáltási árban a C. 1. alatt Péter Anna Kapcza Andrásné javára bekebelezett életfogytiglani haszonélvezeti jog fenntartásával, és az 1623. sz. tjkben felvett A. 3 rsz. 1641., 1642. hrsz. ingatlanra egészben 14 K kikiáltási árban az árverést elrendelte, hogy a fenn-írt megjelölt ingatlanok az 1909. évi február hó 19-ik napján d. e. 9 órakor a kir. törvényszék telekkönyvi hatóságának árverezési szobájában megtartandó nyilvános árverésen el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. tszék, mint tlvki hatóság.

Székelyudvarhelyen, 1908. nov. 27.

Gyarmathy, kir. törv. ebíró.

TRISKA J.**Erdély első zongora nagy raktára****KOLOZSVAR.**

Ájánlja hires bel- és külföldi cégek-
től eredeti zongoráit, piánoit, saját
gyártmányu czimbalmaikat és ujonnan
berendezett hangoló és javító műhelyét,
melyben használhatatlan, régi zongorák
a technika legújabb vívmányai al-
kalmazásával javíttatnak szakszerűen,

gyorsan és pontosan.
Telefonsz. 419. Olcsó bérlet.

Részletfizetésre is!

Tíz évi jótállás!

Mosást, vasalást, fehérnemű**varrást elvállal** Özv. Orendi Dánielné
Szentimre utca 44. szám**Uj butorraktár!**

Szekelyudvarhelyt, Kossuth-utca 43. szám alatt.

Szives tudomásul! A n. é. városi és vidéki közönség szives figyel-
mébe ajánljuk ujonnan berendezett**Kész butorraktárunkat**

melyben ebédlő-, háló- és szalon berendezések, hajlitott butorok, iroda berendezések, hinta-
székek, valamint saját készítésű különböző esztergályos áruk, könyvtárok, stb. Továbbá iz-
léses és díszes kivételű kárpitos munkák, mely szakmába elvállalunk minden nemű javításokat
is, fotelek, kanapék, diványok és egész szalon garnitúrák újra kárpitozását mérsékelt árban
és minden munkáért jótállást vállalunk.

Jelenleg még nálunk élé nem állítható butorokat is szállítunk jótállás mellett, mivel
azokat a legjobb hírnévnek örvendő termelőkötől szerezzük be, s így abban a kedvező helyzet-
ben vagyunk, hogy tisztelt vevőinknek egy évi jótállást vállalhatunk. Mint eddig, ugy ezután
is a becsületesség útján törekszünk haladni s igérjük, hogy az n. é. közönségnek minden jogol-
sult és méltányos kívánalmát pontos kiszolgálással, szolid árákkal, szekely becsületességgel
törekszünk kielégíteni. Teljes tisztelettel!

Balásy Mihály, asztalos-mester
Baláska Károly, esztergályos-mester

butorraktárosok

Sz. 90—909. ki.

Feladasi hirdetés.

Alsósófalvi községi iskola (Udvarhelyvár-
megye) mint erdőbirtokos a tulajdonát képező,
Alsósófalvi II. határrészben fekvő, jóváhagyott
üzemtervi megjelölés szerint $\frac{1}{12}$ részleten 185-79
k. hold területen levő, a nagyméltóságú föld-
mívelésügyi m. kir. miniszter ur 79005—1906.
sz. rendeletével eladásra engedélyezett 20 czm.
átmérőn felüli összes bükkfa anyag, amely jó
karban levő uton a vasúti állomástól 17 kmre
és előleges becslés szerint 9995 m³ bükk műfát
23323 m³ tűzifát tartalmaz és amelynek kiki-
áltási ára Huszonháromezerhatszázötvenöt (23655
korona), Alsósófalva községhezánál 1909. feb-
ruár hó 24-én délelőtt 10 órakor nyilvános
szó- és írásbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek
el fog adatni.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a.

Árverési és szerződési feltételek a korondi
m. kir. járási erdőgondnokságnál Székelyudvar-
helyen és alulirotnál a hivatalos órák alatt
megtekinthetők.

Alsósófalva, 1909. január 18.

Szász Dénes, iskolaszéki elnök.

Az

„Udvarhelymegyei takarékpénztár részvénytársaság“

Szekelyudvarhelyen,

1909. évi február hó 14-ikén délelőtt 9 órakor

hivatalos helyiségében tartja

XXVII-ik évi rendes közgyűlését.**TARGYSOROZAT:**

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése a lefolyt üzletéről, a mérleg magállapítása és a nyereség felosztására vonatkozó javaslat.
2. Az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak szabályszerű felmentése.
3. Tisztviselők és szolgák fizetésrendezése.
4. Az alapszabály 46. § ának módosítása.
5. Az okláudi igazgatóság napidijainak megállapítása.
6. Egy gyakornok rendszerezése.
7. Választások (a 27, 49. és 93. §-a értelmében).

Figyelmeztetés! A közgyűlésre a t. részvénytulajdonosok azon figyelmeztetéssel hivatnak meg,
hogy részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt a gyűlés megnyitásáig, lehetőleg a megelőző
két napon, az intézet pénztáránál letenni és magukat igazoló jeggyel ellátni sziveskedjenek.

A mérleg, valamint az igazgatóság évi jelentése a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal az intézet
helyiségében a hivatalos órák alatt a részvényeseknek rendelkezésére áll.

Szekelyudvarhely, 1909. január hó 16.

az Igazgatóság.

Ezelőtt ha valaki elrontotta a gyomrát, elvesztette étvá-
gyát vagy székszorulásban szenvedett s ebből
kifolyólag gyomorégése, gyomorfaidalma, vagy fejfájása támadt,
vagy nagyon elhízott, kénytelen volt az undorító ízű keveréket,
pillulákat, teákat vagy keserűvizet használni, melyeket igen
gyakran gyomra nem tűrt meg s azokat ki is hányta:

Most szükségtelen magát sanyargatni, mert az**Inda-czukorka**

ize a legkellemesebb, hatása pedig minden eddig létező has-
hajtó és gyomorjavító készítménynél sokkal jobb. Nem csak
felölttek, de a gyermekek is igen szívesen beveszik s még
csecsemőknek is adható. Ha evés előtt megeszik 1 vagy 2
darabka Inda-czukrot akkor bármily erős székrekedése is van,
azt görcsök és orólködési fájdalmak előidézése nélkül 1 vagy
két óra alatt megszünteti. Ha pedig evés után bevesz 1 da-
rabka Inda-czukrot, akkor gyomra kitűnően fog emészteni s
étvágya hatalmasan fog gyarapodni és székszorulás sohasem
lesz. Ha gyomorégést, savanyu felbőfőést érez, 1 darabka
Inda-czukor azonnal megszünteti azt. Azok, kik túlságosan el-
híztak és karcsubbak akarnak lenni, egy bizonyos ideig hasz-
nálják rendszeresen az Inda-czukorkát s rövid idő alatt tá-
pasztalni fogják annak kitűnő hatását. Szóval az Inda-czukor
a legjobb gyomorszabályozó. Minthogy pedig egészségünk alap-
ját a gyomor rendes működése képezi, mert ez veszi fel a
táplálkozásra szánt ételeket és italokat s azokat megemészteve
vér alakjában a testbe juttatja, azért használjunk állandóan
Inda-czukorkát s akkor gyomrunk mindig rendben lesz.

KAPHATÓ MIDENÜTT!

Ára 1 tekercsnek (10 darab) 40 fillér.

Készíti: Balázsovich Sándor sepsiszentgyörgyi
Korona gyógyszer-
tára és szekelyföldi gyógytermékeket feldolgozó szaklaborato-
riuma, Sepsiszentgyörgy.

Központi raktár: Budapest, VIII., József-utca 35—37.

MEGHÍVÓ**A „Szekely Juhturógyár és Hizlalda Részvénytársaság“ által**

1909. évi február 7-ikén d. e. 10 órakor

Szekelyudvarhelyen, az „Agrár takarékpénztár“ fiókintézetének gyűléstermében

(Kossuth-utca 34. sz.) tartandó

I. évi rendes közgyűlésére.**TARGYSOROZAT:**

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése, a zárszámadások bemutatása.
2. Nyereség felosztása.
3. Az igazgatóság- és felügyelőbizottságnak a felmentvény megadása.
4. Lemondott igazgatósági tagok törlése.
5. Felügyelőbizottság megválasztása.
6. Cégjegyzők kijelölése.

Figyelmeztetés! A közgyűlésen csak azon t. részvényesek vehetnek részt és gyakorol-
hatják szavazati jogukat, akik részvényeiket a közgyűlés megnyitása előtt az „Agrár takarékpénztár rt.“
szekelyudvarhelyi fiókintézetének pénztáránál letétbe helyezték.

Szekelyudvarhely, 1909. január 19 én

az Igazgatóság.